

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicija na
glavem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrto leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrto leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljanje
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolni ulici
biš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in
v torek, četrtek in soboto.

Hrvati pa Madjari.

Iz Hrvaškega 7. junija.

Naš sabor zopet pridno zboruje ter je že več novih postav odobril, nekaj jih pa še bode do 15. junija, ko ima prenehati. Najvažnejše postavbe so: o penzioniranju učiteljev na srednjih šolah, o hallskih zakladih, o mestnih sodnijah in o postopanju v bagatelnih rečeh. Vse te razprave se mirno vrše ter se ne zgubi ni najmanj časa s praznim govorjenjem. Ali tim ostreje pa so interpelacije, ki jih nekteri poslanci do vlade stavljajo. Najhujša je bila Makančeva, v kateri je vlado Mažuraničevo oestro pograjal, da je ona premehka in čisto premalo odvažna proti Madjarom. Vprašal je bana, je li res, da morajo vse naše autonomne postavbe poprej v pregled ogerskemu ministerstvu poslane biti, nego svitlej kroni za sankcijo? In kako je to, da je tiskarska postava še le čez sedem mesecev kasneje, nego je bila za potrjenje predložena, od svitke krone potrjena? Obe interpelaciji je Makanec v dolgem govoru obrazložil ter našo vlado prav dobro karakteriziral, rekši, da sta ban in šef političnega oddelka večidel na potu iz Zagreba v Pešto in nazaj, manj pa v Zagrebu, kajti za vsako postavbo mora eden ali drugi v Pešto popotovati, poprej se ne potrdi. To je resnica, in videlo se je, kako so vsi poslanci molčali, nobeden se ni upal njemu odgovarjati, galerije pa so ves govor Makančev odobraval in jaz mislim, da ga odobrava tudi ves hrvaški narod, kajti Madjari zares sramotno z nami ravna. V najnovejšem času je dal ogerski mi-

nister komunikacije v Zagrebu, tedaj pod nosom naše vlade, zopet novo naredbo za madjarski jezik na naših poštah. Dal je napraviti pečat z madjarskim nadpisom Zagráb. Jeli se ne pravi to, očitno proti ugovoru delati? In naša vlada zares le molči.

Velike važnosti je tudi interpelacija Brličeva. Ob svojem času sem vam poročal zaradi onih novcev, ki se troše na vzdrževanje bosanskih klerikov v Djakovu. Madjari so sklenili, da morajo ti klerici v Gran, ali pa bodo te novce vzeli za se nevprašavši za to niti metropolita zagrebškega niti hrvaške vlade, ki ima v tem pogledu prva govoriti, kajti, ti novci so bili dani za vzdrževanje bosanskih klerikov še za časa absolutizma v naši državi; zatorej ima skupna vlada v Beču o tem soditi, ne pa ogersko ministerstvo in ker so ti klerici na hrvaški zemlji, ima svoj glas o drugi vrsti tudi naša vlada. Zatorej je poslanec Brlič interpeliral bana o tej zadevi, je li misli on zaradi te nepostavnosti se pritožiti pri skupni vladi, in je li kaj storil, da se bodo ti bosanski kleriki odgojevali ali v Djakovem ali pa v Zagrebu in ne misli li metropolit zagrebški tudi pritožiti se zavoljo tega prikrajšanja njegovih pravic? Tudi ta interpelacija je velike važnosti, kakor more vsak sam presoditi. —

Radovedni smo, kaj bode ban na interpelacije, zlasti na Makančeve odgovoril. Da je on v težkem položaju je tudi istina. Naša zemlja je zdaj ravno v preustroju, od ktere se nadjamo vendar malo več reda, nego je bilo dozdaj. Ako se sprememo z Madjarom, s tim našim večnim neprijateljem, potem moramo zo-

pet v borbo, ktera nam mora škoditi, koristiti pa gotovo ne. Ban misli zemljo urediti in ojačiti, da bode mogla laglje vsem napadom zoperstati. Zdaj se podati v borbo, to bi nas pokopalo. Madjari pa bi to radi ter nas za to tudi nadlegujejo; pametna vlada mora znati mir vzdržati, ali vendar ne gaziti se dati. In to se tudi nadjamo od naše vlade.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. junija.

Avstrijske dežele.

Cesar bodo 14. t. m. na Dunaji delili privatne avdijence. „Politiki“ se telegrafuje, da bode Koller vendar-le odstopil.

Z Dunaja se „Politiki“ telegrafuje, da so cesar od Andrassyja zahtevali natančno poročilo o zadnjih diplomatičnih razpravah. Iz tega nekteri sklepajo, da njegova veljava je spodkopana. Andrassy se je pa res pokazal slabega vnanjega politikarja. Jasno kakor beli dan je, da Pruska je Francoski zaradi nove vojne postavbe žugala z vojsko, ktero je pa le ruski car zabil, in da je Angležka imela prav, ko je posredovala med Francijo in Prusijo, — dasi Bismark vse to taji, — Andrassy po vradnih svojih listih pa naznanja, da se zaradi tega ni pridružil Angleškemu posredovanju, ker ni imel nobenega vzroka nemški vladi podtikati, da hoče mir kaliti. „Mi smo grofa Andrassyja“, piše „Frankf. Ztg.“, „imeli za bolj spretnega, da ne rečemo bolj previdnega. Zdaj še le umemo, zakaj se avstrijskim vladinim listom zaradi diplomatičnega vspeha

Hanani,

ali

poslednje dni v Jeruzalemu.

(Spisal E. Guenot — poslovenil F. Jaroslav.)

(Dalje.)

„Kako pa Judje sodijo te neugodnosti, ktere že od vseh strani bijejo na-nje?“ vpraša Emilij.

Mnogi trdijo, da vse te nezgode prihajajo za tega delj, ker so bili umorili Jakoba mlajšega, prvega našega škupa. Umrl je pred petimi leti. Na svoje oči sem gledal vse ono, kar so z njim počeli. Ko je bil namreč umrl Fest, gotovo najmanj krivični načelnik deželni, kar smo jih imeli v Jeruzalemu, poslal nam je Neron Albina. Više duhovništvo je bilo odvzeto Jožefu in izročeno Anani, unuku onega Anane, pred katerim je stal Jezus Kristus. Pogumno in odvažno, — takošen bil je ta Saducejec, — hotel je Anana porabiti smrt Festovo in nenazočnost Albinovo, da zatre razširjanje svetega evangelija. Neki izdajalec mu je bil izdal Jakoba apostelja, in mahoma je sklical više duhovsko svetništvo. Anana sam izpraševal je

častitljivega starčka. „Narod méni, da Jezus je Kristus in Mesija“, nagovori ga hinavsko, „ja jaz menim, da ti velevala dolžnost razkriti ljudstvu to zmoto, kajti tebi hoče verjeti, ker si jako odličen in častit mož“. A ker nič ni dosegel po tej poti, tožil je apostelja in tovariše njegove, češ, da postavbe zaničujejo. Krive priče so to tudi spričale, in na predlog Jonadaba in Samata obsodili so ga na smrt.

„Jakoba so postavili vrh tempelja, da je narod, privrevši na velikonočni praznik, mogel videti ga. „Ti pravični, ki ti tako velé, povedi nam“, kričali so pismoznalci in Farizejci, „kaj imamo verovati zastran križanega?“ Apostelj je odgovoril: „Jezus, zastran ktere ga me izprašujete, ki sedi na desnici Najvišjemu, je Sin božji, in hoče zopet priti na oblakih nebá, zato da bo svet sodil“. Farizejci čuvši te besede togotni zdirjajo vrh tempelja in doli porinejo Jakoba. Ali škup ni obležal zaradi silnega padca, nego je vstal, pokleknil in molil: „Gospod, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo.“ Besna druhal pa je kričala: „Kamnajmo ga!“ In vsulo se je kamenja, kakor toče. „Kaj pa mislite!“ začuje se pomilovajoč glas. „Stojte,

pravičnik moli za vas, a vi ga pobijate!“ Ali nihče se ni zmenil za posvarjenje. Neki suknjar pa je zavzdignil svoj valjavec, zamahnil in tako silno počil po glavi apostelja, da je obležal in izdihnil svojo dušo.

„Kam ste shranili telesne ostanke?“ vpraša Emilij.

„Prav tam, kjer je umrl, poleg tempelja. Mal steber kaže sveto mesto.“

„Več potov sem slišal, da apostelj je bil jako pobožen mož.“

„Pač res. Poznal sem ga, ko sem še v dolini masliški pri Esencih živel, in pozneje sem kot duhovnik petindvajset let pod njegovim vodstvom pastiroval. Ni pil niti vina niti opojnih pijač, las nikdar ni strigel, mesa nikdar jedel, razun o velikej noči. Hodil je brez sandal, v enej suknji, in le za potrebo imel je še tudi trd oster plašč. V tempelje zahajal najraje takrat, kadar je bil prazen. Toliko je premolil in preklečal za grehe ljudi, da se mu je koža vtrdila. Oj, kako smo ga ljubili zbog svetosti. Po vsej pravici dali smo mu priimek: pravičnik.“

„In vendar so ga ubili!“ vzdihne Emilij.

angleškega kabineta tako kadi in skoro bi morali misliti, da vnanjemu ministru avstrijskemu razprtija med Nemčijo in Avstrijo ne bi bila prav neljuba. Bismarku pa je to tako dopadlo, da je grofu Andrassyu izrekel svojo zahvalo. Poslanec njegov je rekel, da to je tem lepše znamenje prijateljstva, ker je Ruska potegnila z Angleško.

Baron Kübeck se je zaradi graških škandalov pred cesarjem opravičil ter ostane štajarski namestnik. Pa začel je ustavovorni stranki trdo stopati na pete, kar je tako osupnilo tukajšne kričače, da so skoro čisto omolknili. Tudi „Tagespošta“, ki je predrzno trdila, da vlada in njeni organi morajo poslušati jo, je sprevrgla svojo pisavo ter tem strastnejše začela napadati duhovne, dobro vedevši, da s tem državnega pravdnika ne bo razdražila.

Na Dunaju ima pruski tovarnar Krupp agenturo, ki si jako prizadeva, da bi avstrijska vlada pri Kruppu naročevala svoje nove topove. Da bi to tem lažje dosegla, je z denarjem silno radodarna in je neki podkupila več listov, ki vladi silo delajo in ji pruskega tovarnarja priporočajo ter so jako razdraženi, da se vlada za nje ne zmeni. Pa to je čisto prav in potrebno. Sicer bi se utegnili zgoditi, da vsled prizadevanja vlade pruske topov ravno takrat ne bi dobili, ko bi jih najbolj potrebovali in bi namesto vlade pruske nas Krupp vodil za nos.

V Galiciji bodo imeli kmalo nove volitve za deželni zbor. Za izhodni kraj se je že osnoval poseben volilen odbor, ki se pa še čisto nič ni gnil. Velika nesreča je, da se volitve za deželni zbor gališki vselej vrše takrat, ko je o državnem vprašanju vse tiho in mirno. Volilci pravega političnega stanja avstrijskega nikdar prav ne razumejo, in se zaradi tega federalistična stranka na nje čisto nič zanesti ne more.

Med avstrijsko in ogersko vlado začele so se konference o ponovljenji colne in kupčijske pogodbe.

V hrvaškem saboru je stavil Kuljevič sledečo interpelacijo do bana: „Je li neustavna uprava nekdanje vojaške Granice na Hrvaškem in v Slavoniji stopila iz provizorija v definitivnost, tako, da je ban za to vedel? Je li banu znano, kaj se je uradno vkrenilo, da se v smislu onih besedi ob koncu stolnega govora v ogrsko-hrvaškem državnem

zboru: da je vtelesenje Granice skoro že dognano“ — ta obljuba spolni? Je li bana volja vse, kar bi to reč pospeševalo, storiti, da bo že ob času drugega zborovanja hrvaškega in ogrsko-hrvaškega deželnega zbora hrvaško-slavonska vojna Granica zedinjena z vsemi deželami ogerske krone? Predsednik je interpelanta opominjal k mirnosti, galerije pa je dal sprazniti, ker so živahno pritrjevale govorniku. Živković odgovarja mesto bana, da se bo zgodilo, kar interpelant želi, da pa to, kar je o vladi govoril, ni res. Vlada ima vedno zedinjenje pred očmi. — Župnik Jagič je interpeliral bana, bo li z vso energijo ustavljal se temu, kar se namerava, namreč da bi se murski otok odtrgal od zagrebske škofije in združil s kako ogersko, dr. Malec pa je prašal, kaj je z odgovorom na njegovo interpelacijo, ki jo je stavil v pretekli sesiji zaradi vpeljave ogerskega jezika v teh kraljevinah.

Vnanje države.

Pruski kancelar Bismark je silno nezadovoljen s svojimi svinjarji — tako namreč imenujejo od njega podkupljene in najete častnike. — Dokler so rogovili samo doma, si je veselo mel roke, ker je to pospeševalo njegovo kulturno borbo. A v zadnjem času, pravi „Voss. Ztg.“, so kompromitirali vnanjo politiko njegovo, in Bismark, ki se ni vstrašil sodnji izročiti Arnima, da mu ni pota zapiral, je pregorečemu predstojniku svojega častnikarstva dal slovo. Bode pa to častnikarstvo zdaj dobilo le novega vodjo, ali pa se bode predručilo? To bi nič ne pomagalo; goljazen ostane goljazen in ima lastnost vseh črvov prav po kužje polastiti se zadnjega lista, kterege dobi, in se mora zatreti, da vsega ne spridi. Koliko je ta goljazen Bismarkova hudega napravila v notranji politiki, vidi se najloži nad srditostjo kulturne borbe. Če bi Bismarkovim svinjarjem ne bila prav vsa sredstva, če bi se ne posluževali vsakterih pripomočkov, ne gledé na starodavno navado, mravnost in poštenje, bi ultramontanci ne imeli vzroka odbiti najbolj krivična očitanja in bi se ne morali delati, kakor da morajo v neodvisnih listih bojevati se z mnogo večjo močjo kancelarjevo in njegove goljazni, ampak neodvisni listi bi zamogli tem zdatnejše, pa tudi tem mirnejše v imenu naroda pričeti kulturno borbo, če bi jim ne bilo treba bojevati se v družbi umazanih rok.“

To je jako zanimiva zatožba, piše Germania, in prosimo, da bi enako odkritosrčni bili tudi pri drugih zanimivih vprašanjih.

V svobodni Italiji je čedalje več umorov in hudodelstev. Zbornica je bila zaradi tega primorana osnovati posebno postavo, po kateri imajo načelniki pravico prijemanj in zapirati sumljive ljudi.

Ruska. „Mosk. Ztg.“ se pritožuje o Ruski neprijazni pisavi avstrijskih častnikov ter pravi, da nameni Avstrije na izhodu ruski koristi nasprotuje. Ta članek je v Petrogradu zelo sluje.

Popotovanje **srbskega kneza** je v političnem oziru jako pomenljivo. V vsih nagovorih in odgovorih se kaže, da knez Milan hoče sebe pripraviti za boj, ki se ima kmalo na Turškem pričeti.

Na Rumunskem hudo vre in močje je, da vladi nasprotna stranka mahoma kneza Karola zapodi iz dežele, kakor je bila pred nekimi leti zapodila kneza Kuzo.

Izvirni dopisi.

Iz okolice šentvidske na Dolenskem, 7. junija. Kakor skoro povsod, tako je tudi v okolici naši hudo za denar. Nekateri bi ga bili tedaj radi dobili brez truda in so bili začeli bankovce ponarejevati, pa po noči nositi jih za tabak. Tudi zdravje tukajšnjih ljudi ni nič kaj trdno in smrt ima obilo žetev. Zato pa so ljudje tudi začeli prav goreče moliti in obiskovati cerkve, da bi postali deležni odpustkov sv. leta in pri Bogu sprosili odvratek vseh stisk in nesreč. — Naša polja prav lepo kažejo, po gozdih pa so te dni pregledovali, če je kaj suhih smrek, da bi se o pravem času zatrl črv, ki močno škoduje lesovju in cele gozde končava, kjer ga o pravem času ne zatro. — Naj občinstvu še povemo, da tukaj v naši okolici, in sicer na velikem travniku poleg Muljave, stanuje prav izveden človek, F. Klemenčič, ki zna šivilne stroje narejati, pa tudi ure in mašine popravljati. Kdor kaj enacega potrebuje, naj se obrne k njemu in dobro mu bo postregel. Na deželi je vselej velika dobrota, da ni treba vsake, najmanjše reči naročati v Ljubljani.

„To neusmiljenost grajali so še celo oni Judje, kateri iskreno ljubijo svoje postave. Anani pa vse nič ni pomagalo. Albin je takoj s početka ostro postopal z njim, pozneje ga je celo odstavil. Sploh pa se skoro soglasno trdi, da nas Bog tepe zato, ker so bili z Jakobom tako okrutno postopali. Oh, sedaj imamo tako bedo in nevoljo, da Bog pomagaj!“

„Kakovo bedo in nevoljo méniš? Jaz te ne umem.“

„Rimski glavarji in viši duhovniki nas tró in odirajo, da je strah in groza, od njih prihaja beda in nevolja.“

„Od viših duhovnikov?“ začudi se Emilij.

„Da, od viših duhovnikov“, odgovori Hanani. In to je tudi jasen dokaz, da više duhovništvo Aronovo je izmrlo ter prešlo z rodu Levijevega na Petra in njegove naslednike. Komaj je bil galilejski ribič zasedel svoj sedež v Rimu, že ti stoji nepremičniše in mogočniše, nego prestolj cesarski. Nikdar ni prazen vkljub rimskim samooblastnikom, ki bi ga radi prevrnili. V Rimu in drugje se oznanjuje kraljestvo božje brez njih in njim vkljub. Tudi se očita cesarjem, da so si na nepošten način

prisvojili bili najvišjo duhovensko oblast, mesto da bi skrbeli za časni blagor, kakor njim tudi pristuje.“

„Pravo, vsakemu svoje“, šaljivo reče Emilij.

„No, le primerjaj veliko duhovništvo jeruzalemsko z novim nadpastirstvom, ktero je bil Peter v Rimu ustanovil, primerjaj ju, pa se gotovo prepričaš, kako je uno razmajano in nesložno samo v sebi. Vedno premenjavajo velike duhovnike, sedaj je ta, sedaj uni, da je ali Rimcem ali strankam po volji, vse to pa kaže, da se konec bliža Jeruzalemu, kakor je prerokovano. Pod Herodom in tako naprej začelo se je nastavljanje in odstavljanje velikih duhovnikov, kakor se poljubi rimskim deželnim načelnikom; v ednem stoletju bilo je jih petindvajset. A najhuje je to, ker mnogi odstavljeni veliki duhovniki še živé, in ker s službo česti niso zgubili, zato še vedno živé po starej navadi: mogočno in razsipno, a za to je treba novcev.“

„In kje jih dobivajo?“

„Kje nek? Pomagajo si, kakor vedo in znajo, da si priskrbé, česar potrebujejo, naj si je po pravici, naj si je po krivici. Oni priti-

skajo niže duhovnike, in če iz njih dovolj ne izžmó, odjemljejo drugim. Povsodi jih spremenjajo orožani ljudje, in več potov se njih privrženci zbijejo na ulici, in nikdo se ne upa miriti jih. S silo odjemljejo desetino levitom, ti pa potem stradajo. In če domači predstojniki tako delajo, no, kako še le tujci. S kratka: od Poncija Pilata sem bil je vsak deželni načelnik okrutnejši nego prednik njegov. Kar skušali so se tako rekoč, kdo hoče preje izpiti zemljo; eden pestuje to stranko, eden uno, kakor kaže. Po smrti Heroda Agripe začela se je vresničevati judovska želja, ki so jo izrekli pri Jezusovej tožbi: „Mi nečemo kralja, cesarja hočemo!“ Sedaj imamo vaše cesarje, ali zelo čutimo bič, s katerim nas bijejo njih namestniki. Prvi bil je Kuspj Fad, za tem je prišel Tiberij Aleksander, judovsk odpadenec, za tem Kuman, kterege je Klavdij obsodil v prognanstvo. Za časa njegovega namestništva poginilo je en pot 5000 Izraelcev pred vratmi tempeljnovimi, in to zavoljo nesramnosti nekoga rimskega vojaka. Neron nam je dal Feliksa, ki je bil ves njegovega duha in srca.“

(Dalje sledi.)

Domače novice.

V Ljubljani, 10. junija.

(*Et menimisse juvat.*) Naši nasprotniki nas zavaljo tega, ker slovenske občine nočejo več naročati pri g. Samassi svojih zvonov, marveč jih dajo liti rajši v Dunajskem Novem mestu, od koder res izvrstne dobivajo po nižji ceni, črni po vseh svojih listih in nam očitajo, češ, da zatiramo domačo obrtnijo. Čujte! Ni davno še tega, kar je po mislih nemčurjev gotovo najbolj patrijotični odbor ljubljanske hranilnice, ko je zidal realkino poslopje, vsa mizarjska in ključarska dela naročil na Dunaji, ker so se mu domači mizarji in ključarji predragi zdeli. In kdo je bil takrat vodja hranilnice? Ravno tisti Samassa, čegar sin se tako grozi nad slovenskimi občinami, da si daje tam zvonove liti, kjer dobé boljše in po nižji ceni. Takrat pa, ko je bil stotero domačim obrtnikom po nemčurjih zaslužek res odtegnjen, ni noben „liberalen“ list niti besedice črnil ali rekel, da hranilnično vodstvo ne ravna prav. In vendar so bila dela iz Dunaja kakor se zdaj kaže, mnogo slabša, kakor bi jih bili domači obrtniki izdelali. Toda, se vé, kar stori nemčur, je vse prav, če ga pa Slovenec v tem posnema, hajdi, kak hrup zaženó naši „Turki!“ Najmanj bi se mogel pa g. Samassa jeziti zaradi tega, kar se njemu zdaj godi; saj je ravno njegov oče bil prvi, ki nam je v tem pokazal pot. —

(*Notarijatska kamora.*) Kranjski notarji so imeli 6. t. m. zbor in volili kamoro. Za predsednika je bil enoglasno izvoljen narodnjak g. dr. Jernej Zupanec, za ude kamore pa gg. V. Ribič, dr. T. Rudež, Arko in Triller, za namestnika gg. Prešeren in Luka Svetec.

(*O ljubljanskem močvirju*) je izdelal in dal na svetlo gospod stávbni svetnik Fr. Potočnik izvrstno nemško knjigo, ktero priporočamo vsem, ki se za ta mah brigajo, zlasti posestnikom zemljišč na mahu. Dobiva se v Ljubljani pri g. Lercher-ju po 1 gold.

(*Vabilo*) čast. udom narodne čitalnice ljubljanske na „Besedo“, ktera bode v soboto 12. junija 1875. l. na čitalničnem vrtu. — Program Besedi: 1. Veit „Praga“, zbor. 2. Förchtgot-Tovačovsky „Veltava“, zbor. 3. Slavik „Junakove sanje“, veliki zbor s čvetospevom. 4. Dr. B. Ipavic „Zapuščena“, čvetospev. 5. Blodek „Bratom“, zbor s čvetospevom. 6. Šebora „Templaški pohod“, iz opere Templarje na Morave“, veliki zbor s samospevoma za tenor in bariton in spremljevanjem orkestra. — Med posameznimi pevkami točkami igra c. k. vojaška godba po sledečem programu: 1. Flotow „Slovesnostna ouvertura“. 2. Mannsfeld „Unsere Landsleute“, Walzer. 3. Verdi Arija iz opere „Traviatta“. 4. Schinzi „Nichts als Zanken“, hitra polka. 5. Legocq Potpouri iz operette „Agot“. 6. Kaschte „Ernst und Heiter“, veliki potpouri. 7. Strauss „Indigokadrilja“. — Začetek ob 8. uri zvečer. — Če bi vreme to soboto utegnilo neugodno biti, se preloži beseda na prihodnjo soboto 19. junija.

Razne reči.

— Razglas. Ker se po Kranjskem gozdom tako zelo nevarni keber lubadar (knaver, Borkenkäfer) čedalje bolj širi, razglasa c. kr. deželna vlada sledeče:

1. Na tleh ležeči les, tudi po vetru in snegu podrt, in visoki štori se morajo v višavi 2000 čevljev ali 630 metrov do 15 t. m., nad 2000 čevljev visoko pa zadnji čas do konca

t. m. obeliti (olupiti in da se zalega (črviči ali bube) na zraku in soncu pokonča, se mora skorja ali koža z vnanjo stranjo navzgor po tleh položiti ali pa se mora les in skorja brž sožgati.

2. Če se pa pri tem najdejo že kebri, čeravno posamezni in redkoma, se mora skorja vsakako brž sožgati.

3. Tudi trgovci, ki tak les kupijo, se morajo po tem ravnati, posestnik gozda pa ima skrbeti, da se to zgodi, in če se ne, pa to naznaniti politični gosposki.

4. Mogočnejše veje, ki se ne dajo olupiti, in vrhovi, ki niso za rabo, se morajo tam, kjer so, sožgati.

5. Zapoved ta velja le za drevje s škarjicami, najbolj za smreke in mecesne, a ne samo po gozdih, ampak povsod, kjer tak les leži ali je v rabi.

6. Povsod, kjer je poznati, da se je ta keber naselil, se mora nastaviti (če se to že ni zgodilo) nekaj suhih dreves, na ktere se kebri lové, da se vsaj v jeseni vjamejo in potem z drevesi vred sežgo.

7. Stoječe smreke se za steljo smejo obsekovati po §. 12 gozdne postave in zdaj le z žago, da se deblo ne poškoduje. Drevesa ob kraju gozdov ali pa na samem stoječa se pa sploh ne smejo čisto nič obsekovati. Ravno tako je prepovedano smolo jemati drevesom, jih zarezovati in sploh tako poškodovati, da potem bolehalo, ker se jih kebri lože primejo.

8. Za meje in graje se sme smrekov les le obeljen rabiti.

9. Političnim gosposkam prve stopinje je naročeno najstrogeje paziti, da se ta ukaz spolnuje, in proti takim, ki se za-nj ne zme-nijo ali leno ravnaajo, postopati po postavi.

Ta ukaz je zelo važen, zato bi morala vlada skrbeti, da se kar mogoče povsod razglasi. Zato se pa tem bolj čudimo, da ga je vlada razglasila le po „Laib. Ztg.“, ne pa tudi po slovenskih listih, po katerih bi svoj namen mnogo bolj dosegla; saj bi ga vsak list rad priobčil, tega smo prepričani. „Laib. Ztg.“ je pa zlasti po kmetih najmanj razširjen list in nemški, kdo ga razume!

— Nova mera pri vinu. Na Dunaji so se ljudje zedinili zastran kupčije pri vinu v sledečih rečeh, ki bodo menda povsod obveljale:

1. Namesto sedanjega vedra bo veljala nova posoda, ki drži 50 litrov. Imenovala se bode: polhektolitra, ki bo držal 35 bokalov ali pintov (firkelnov), tedaj bo za 5 bokalov manjši od sedanjega vedra. Cena vinu se ne bo več določevala po štartinjakih ali vedrih, ampak po polhektolitrih. Pivarji na Dunaji so enako tudi sklenili zastran piva (pira).

2. Želeti bi bilo, da se nova mera pri vinu že začne letošnjo jesen, ko se kupčija z vinom začne.

3. Vinske dosedanje posodice (glazi) po 2 maslica ki držijo 70 centilitrov, in pa 1 maslic, ki drži 35 centilitrov naj se še nekoliko časa obdržijo. Vendar delati se ima na to, da se vpeljejo novi glazi in glažki in sicer novi poliči po $\frac{3}{4}$ litra ali 75 centilitrov, in novi maslički po $\frac{3}{8}$ litra, ki se bolje zlagajo z litersko mero in z drobno vinsko posodo po drugih vinskih deželah.

— Za kraljevograškega škofa je od cesarja imenovan budijeviški kanonik in bivši semeniški vodja dr. Hais. Praški kardinal je bil pa priporočil posvečenega škofa Prucho, s katerim pa minister Auersperg in Lasser nista bila zadovoljna. „Čechu“ se je z Dunaja poročalo, da je vlada od novoimenovanega škofa ljubljanskega in kraljevo-

graškega zahtevala neki „revers“, da se hočeta ravnati po vladinih željah. Tudi nekteri drugi listi so bili to novico ponatisnili, pa so kmalo potem zopet pripoznali, da se ne potrjuje. Iz kompetentnega vira poročamo, da vlada ni tirjala nobenega reversa, in da je toraj neresnično vse, kar se je o njem po raznih listih pisarilo.

— Gospod župnik Mesar na Boh. Bistrici bo prihodnji mesec pričel podučevanje v mlekarstvu in sirarstvu v gorjanski okolici, na kamniških planinah in na Krasu. Upamo, da bo imel poduk njegov dober vspeh, ker gotovo bodo živinorejci radostni poprijeli se tako ugodne prilike naučiti se kaj koristnega, po čemur bi si dohodke izdatno boljševali.

— Okrajnega živinozdravnika je dobil zdaj tudi črnomaljski okraj. Ta zdravnik je bil do zdaj v vojaški službi.

— Čudna rešitev. Te dni se je peljala neka družina z majhnimi otroci po Rudolfovi železnici. Konduktar pride vožne karte gledat in odpre vrata. Pri tem je videti, kakor da bi nekaj iz voza padlo. Konduktar odide in zdaj zapazi pesternjo, da malega otroka ni več v vozu. Ta naznani vsa plaha konduktarju, ki dá vlak ustaviti in nekoliko nazaj peljati. Ko se vlak pripelje do istega kraja, kjer je moral otrok vun pasti, zagledajo vsi na cesti, ki je na obeh straneh zelo strma, otročiča nepoškodovanega, tik njega pa leži kot čuvaj velik pes. Tako poročajo nemški listi.

— Žalosten konec glasovitega tolovaja. Iz Šmarja na Štajarskem 7. jun. se nam piše: Hvala Bogu! so rekli ljudje, ko so zvedeli, da je Jožef Drogenik, strahoviti tat, sploh Logar imenovan, mrtev. Našli so ga pretekli četrtek t. j. dne 3. tek. mesca v Št. Peterski župniji na Medvedovem seli v potoku mrtvega, tikoma grabna pa vré vina in podolgast oster krvav kamen. Nihče ga ni hotel iz vode potegniti, priti je moral konjederec, da ga je na suho privlekel. Sodnijski ogledi so našli da je bil trikrat vstreljen; glava je bila vsa drobna, in okolj vratu je bila vrv; po tem takem je bil hudobnež vstreljen, ubit, zadrgnjen in vtonjen. Rodil se je pri sv. Emi za Sotloj, bil več let vojščak pri konjkih, okoli 30 let v ječah, zdaj že čez 70 let star, pa še korenjak in grozen tolovaj.

— Nasledki civilnega zakona, to je, tistih zakonskih ljudi, ktere župan poroča, ne pa cerkev. — V severni Ameriki je toliko ločitev civilnih zakonov, da je nedavno neki občinski svetovalec v mestu Idaho predložil predlog stavil, naj se vsi zakoni onega okraja ločijo. On je ta svoj predlog podpiral s tem, da se potem veliko stroškov o pravadah zakonskih ločitev in pa časa prihrani, vrh tega pa vendar nihče ne poškoduje, kajti ločenim zakoncem je potem še zmirom na prosto voljo dano se zopet omožiti ali ženiti. — Sreča je le, da v tem okraju Amerike ni nobenih jezuitov, sicer bi svet njih dolžil, da so krivi taci zakonov, sedaj pa se tej prikazni Amerikanci le posmehujejo.

— Grozovitna mati. Iz Japana časniki vedo pripovedovati, da je tam neka mati svoji dve hčerki — gotovo ste jo kaj razžalili — v kropu hotela skuhati. K sreči so mogli nesrečni stvarici še o pravem času rešiti, in grozovitna mati je bila sama obsojena, da jo bodo v kropu kuhali. Pa ker deklici niste umrli, so kazni zmanjšali; neljubeznjiva mati je bila s sulico prebodena. — Taka je omika in olika, taka „kultura“, kjer se zatre prava vera!

— Kolera se v Indiji močno prikazuje, in iz Kavpora, Pizabad-a Sunpora in Benares-a

dohajajo prestrašna naznanila. Vlak od Benares-a, ki bi bil 8. aprila moral v Luknovo priti, je še le 9. zjutraj prišel, ker so morali med potjo tolikokrat ustaviti, da so mrtve in umirajoče iz vlaka spravili. Drug vlak, ki je ravno tisti dan prišel v Luknovo, je prinesel 8 mrličev, ktere je med vožnjo kolera pograbila. Tudi med Turki, ki so v Meko popotvali, se je kolera pričela.

— Na sv. Lušarjih je neki 6 t. m. treščilo in je ogenj končal cerkev, farovž pa okoli stoječe koč.

— Kako v Rusiji ljudi spreobračajo. Stiske, katerim je katoliška cerkev na Ruso-Poljskem izpostavljena, še vedno trpe, kakor piše „Pilger“. Deželno poglavarstvo hodi kakor sestradana kobilica iz kraja v kraj, vse za seboj opustošuje in pokončuje, akoravno stanovitnosti ubozega ljudstva ne more premagati. Da se vidi, kako se ruska vojaščina s katoličani vojskuje, se mora vediti, da se v vsak kraj, v katerem so vsiljenega popa odpadnika spodili, vojaščina naseli, in se ljudje prisilijo, da sledeče pogoje podpišejo: 1. Slep pokorščina do (rusko-razkolskega) škofijskega poglavarstva. 2. Sprejetje spodenega popa in njegov obstanek. 3. Obiskovanje (razkolniške) cerkve, in prisiljenje otrok k (razkolniškemu) krstu. Ako se podpis odbije, kar se navadno zgodi, ostane nastanek vojakov tako dolgo v kraju, dokler se podpis ne izsili. Ljudje morajo potem vsak dan vojake rediti, in sicer enega ali tri vole, pitano svinjo, potrebni kos kruha, prosa in drugega vžitka jim dajati, ako ne štejemo še ovsa in sena, ktero se mora, če je konjištvo zraven, tudi pripraviti. Razun teh reči, ktere vsaki dan stražmojster v spremljanju vaškega učitelja pobira, ima vsak vojak pravico, si dati posebno jed v svojem stanovanju kuhati. Tudi je njegovo delo, vse kokoši, gosi, race in drugo perutnino, kar mu pod roke pride, poloviti, ne da bi bil zato kaj odgovoren. Pa to še ni zadosti, razujzdani vojaki kar kupčujejo z lastnino ubozega ljudstva. Prodajajo jo judom. — Kjer taki nastanek kaj časa gospoduje, so kašče in staje

za vole izpraznjene, tako da kar lakota čaka do krvi mučene ljudi. Kako potrebna je tedaj bratovščina sv. Cirila in Metoda za spreobrnjenje teh silovitih razkolnikov, ki s toliko grozovitostjo tirajo ubogo slovansko katoliško ljudstvo k odpadu in prej v pogubljenje.

— V obupnosti! Mlad kmet se je bil navadil pijančevanja in igre. Ko je hotel enkrat v svoj nograd iti, da biga malo obdelal, je ženi oestro zapovedal, da naj mu južino tje prinese. Žena se je zgovarjala rekoč, da ničesa nima, ker je on vse s svojim pijančevanjem in igro zapravil. Sledjič vendar gre opoldne v nograd, češ, da mu je kaj prinesla, in postavi pokrit košek pred moža. On hitro zmoli molitev pred jedjo in odpre košek. Pa kaj v svoje največe začudenje zagleda v košku? Svoje lastno, malo, blede in izstradano dete! „Vse si pogugal; snej zdaj še svojega na pol izstradanega otroka“, pravi obupana žena s slabim glasom, vzame otroka iz koška in ga njemu v naročje položi. (Samo po sebi se vé, da s tim nepričakovanim posvarjenjem ni mislila žena, da naj res otroka je, kterega je sam do smrti izstradal s svojo zapravljivostjo). To je ganilo mladega moža, spoznal je svojo grdo pregreho, in je ženo lepo za odpuščanje prosil, in od tega časa ni nikoli več v nobeno krčmo šel, akoravno so ga njegovi prejšnji spačeni tovarši zopet hoteli zapeljati.

O! ko bi hotli pijanci pomisliti, da to, kar v živinskem veselju poženejo, svoji ženi in otrokom ukradejo, ker njim potem manjka. Res, ta čas, ko mož pijančeva, stradajo nemara doma žena in otroci in britke solze točijo. Nesramen mož, nesramen oče! Zavržen bodeš, ako se do časa ne spreobrneš.

— K sreči tepen. Pred 16 leti je nek veliki kmetovalec v Ameriki svojega sina zaradi pregreška dobro pretepel ter ga poslal na to z motiko na polje. Sin pa je s polja ubežal svojemu očetu; pred malo časom povrnil se je domu in prinesel na rami motiko, v žepu pa 50000 goldinarjev.

— Ne imaj nikogar za neumnega. V majhnem gozdiču blizu Londona je napadel

ropar voz lorda Mulgrave-a ter mu je nastavil puško na srce, rekoč: „Milord, to orožje je vredno svojih 1000 goldinarjev, svetujem vam, da ga kupite“. Lord ve vedel, kaj to pomeni, ter je dal roparju zahtevanih 1000 gld.; oni pa mu je prepustil orožje. Komaj pa je imel lord orožje v rokah, nameri na roparja, ter mu reče: „Zdaj pride vrsta na vas“. Ali puška ni bila nabita. Ropar pa vzame izza pasu nabito pištolo rekoč: „Ker ste me imeli za tako neumnega, da bi vam dal nabito puško v roke, plačajte še 1000 gold.“. In lord je moral še enkrat plačati.

Telegrafične denarne cene 9. junija.

Papirna renta 70.15. — Srebrna renta 74.45. — 1860letno državno posojilo 112.30 — Bankine akcije 965. — Kreditne akcije 232.10 — London 111.55 — Srebro 102.15. — Ces. kr. cekini 5.27. — 20Napoleon 8.89.

Denarstvene cene. 8. junija.

Državni fond.	Denar.	Blago.
5% avstrijska papirna renta	70.25	70.35
5% renta v srebru	74.50	74.60
Srečke (lozi) 1854. l.	105.25	105.75
„ „ 1860. l. celi.	112.25	112.50
„ „ 1860. l. petinke	116.50	117.—
Premijski listi 1864. l.	135.—	135.25
Zemljiščne odveznice.		
Štajarske po 5%	—.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—.—	—.—
Ogerske po 5%	82.—	82.75
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sednograške po 5%	79.25	79.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke	960.—	961.—
Unionske banke	110.—	110.25
Kreditne akcije	234.—	234.50
Nižoavstr. eskomptne družbe	800.—	805.—
Anglo-avstr. banke	129.75	130.—
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	167.—	167.50
Tržaške „ 100 „ k. d.	111.—	—.—
„ 50 „ „ „	56.50	—.—
Budenske „ 40 gld. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „ „	36.75	37.25
Palfi-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „ „	27.50	28.—
St. Genois „ 40 „ „ „	27.50	28.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.26—	5.27—
Napoleonsd'or	8.90	8.91—
Srebro	102.05	102.15

Umrli so:

4. junija. Franc Tekavec, krojač, 43 l., za možg. oslabiljenjem. — Karolina Azman, tesarja otrok, 3 l., za vnetjem vratu. — Matija Koprivec, krojač, 26 l., za pljučno sušico.

5. junija. Lovro Zmerzlikar, delavec, 39 l., za trebušno vodenico. — Andrej Dovgan, zasebnik, 78 l., za oslabiljenjem. — Elizabeta Poljak, zasebnika žena, 56 l., za mrtvoudom.

6. junija. Janez Tomec, usnjarskega pomočnika otrok, 2 l., za vnetjem vratu. — Ana Trček, inšt. reva, 74 l., za oslabiljenjem.

Eksekutivne dražbe.

17. junija. 3. Jan. Frič vo iz Nemške Loke (400 gl.) v Kočevji.

19. junija. 3. Tomaž Jezek-ovo iz spodnjih Gamelj (1381 gl. in mlin 500 gl.), — 3. Mih. Dovč-ovo iz Stošč (482 gl.), — 3. Jan. Primevo iz Iga (160 gl.) vse v Ljubljani.

Pri Dunajski razstavi leta 1873 2 medaliji za napredek za 8 zvonov s skupno težo 300 centov vlitih za votivno cerkev na Dunaji in razstavljenih.

Ces. kralj.

dvorna livarna za zvonove in metale Ignacija Hilzerja & sinov

(8—6)

v Dunajskem Novem mestu

(Ignac Hilzer & Sohn in Wiener-Neustadt.)

se priporoča za naročevanje

zvonov vsake teže in vsakega glasa

ter tudi za vsake

Za prej odločeni glas ali čisto harmonični akord naročenega zvonovja (več zvonov) se daje poročilo. Zvonovom se pridaja tudi vsa druga oprava, jarmi iz lesa ali železja po najboljši in najnovejši šegi narejeni, tako da se veliki in težki zvonovi prav lahko gonijo, ker teko po zobeh na novo iznajden način; tudi se lahko presučejo, kedar koli treba, brez posebne naprave, tako da zvonovi dalje trpe in mnogo lepši pojo.

Naročila se izgotovljajo natančno in po ceni.

Zarad plače so vgodni pogoji.

Kar ta livarna obstoji, 33 let, je vtila 2930 večih zvonov, ki so tehtali 12800 centov.

izdelke iz vliteta metala.

Tudi se zvonovi tako vredijo, da se pri zvonjenji vsi lepo vjemajo in kembiji drug za drugim v lepem redu bijejo. Za tako vredenje je iznašla talivarna novo sistemo, po kateri vsak novo opravljeni zvon, pa tudi vse zvonove v zvoniku en sam človek v kakih urah po zelo priprosti napravi brez vseh stroškov tako vrediti more, da zvonovi enako hitreje ali bolj počasi tekó. Ta naprava se da posebno vgodno napraviti pri jarnih iz železa skovanih ki tekó na okroglih zobeh po lastni c. k. izključljivo priv. iznajdbi.